

Dissertatio Academica
De Antiqua Gente
Quenorum.

Cujus partem Priorem

Conf. Ampliff. Senat. Philos. in Reg. Acad. Aboënsi,

Præside

M. Henrico Gabriele Porthan,

*Eloqv. Prof. Reg. & Ord. R. Acad. Litt. Human. Histor. &
Antiquitt. Membro,*

Pro Gradu

Publico Examini subjicit

Henricus Wegelius, H. F.

Ostrobotniensis,

In Audit. Maj. Die ~~XVII~~^X Junii MDCCLXXXVIII.

H. P. M. C.

Aboæ, Typis Frenckellianis.

10.

Disputatio Academica

De Antiqua Genes

Q. U. E. N. O. V. M.

Cujus partem Priorum

Conf. Ampli. Summ. P. B. in Reg. Acad. Abbo. P. B.

P. B. 1746

M. Henrico Gabriele Portman

Licet. Prof. Reg. et Ord. P. B. Acad. Lit. Human. Hist. P. B.

Antiquit. German.

P. B. Gradus

Publico Examin. subiectis

Henricus Wegelinus, H. F.

Chorographus

In Audit. Maj. Dis. X. P. B. Summ. MDCCXXXVIII

H. F. M. C.

Aboc. Typis P. B. Schöningh.

§. I.

Inter gentes, quarum in Historia Septentrionis nostri vetere, memoria occurrit, vix alia est de cujus & sedibus, & cognatione, & rebus gestis, obscurior & incertior fama superest, quam priscorum illa Quenorum. Quem igitur populum, eum haud contemnendi olim nominis fuisse, constaret, Historicorum alii & locis collocarunt aliis, & alii generi adjunxerunt, temere plerumque, atque commentis novis veterum fidem corrumpentes. Quamobrem laudatissimam præstitit operam Illustris noster Polyhistor Dn. IHRE, qui vagantes hujusmodi opiniones coërcuit, atque more suo, id est doctissime, de rebus antiquæ hujus gentis disputans, fabularum conjecturarumque turba rejecta, sedes illi suas veras stabilesque in hodierna nostra Norrlandia asseruit (a). Cui suæ sententiæ probandæ,

A 2

dæ,

(a) *Diss. de Quenlandia Antiqua*, quam illo præside publicæ commisit luci Cl. *Ol. Eneroth*, Ups. 1767, 4:o, quamque maximam partem, (Germanice versam), suo inseruit o-

dæ, eo minus officere debet narratio Fabulæ Mythicæ, *Originum Norvegicarum* nomine notæ (*Fundinn Noregur*), quæ ab orientali parte sinus Botnici Quenlandiam collocat (b), quo luculentius ejus auctoritatem, quam verbis favorabilius interpretandis in Dissertatione laudata, sive eludere, sive in consensum secum pertrahere Vir acutissimus annisus fuit (c), in rebus Historicis definiendis, nullam esse oportere, alio loco postea ipse demonstravit (d).

Elegantissime etiam fontem erroris, qui ADAMO *Bremensi* imposuit, *Amazonas* sive *terram Feminarum* in Septentrione nostro quærenti, simul aperuit: quem errorem, (ex confusione vocabulorum similis soni natum, quorum alterum ex altero male interpretaban-

peri, *Allgemeine Nordische Geschichte*, Cel. SCHLÖZER, p. 483-490.

(b) Mox ab initio. Vid. BIÖRNER'S *Ráttapa* dater.

(c) §. VIII. Sed ipsum textum hanc respuere medelam, oppido patet.

(d) Vid. EJUSD. *Bref, rðrande then Islándska Edda*, pag. 26. sqq. Recentiorum esse hanc fabulam, quam ut testimonii de tam vetustis rebus dicendi jure polleat, vel ex iis patet, quæ de *Lappis* a Finmarkiæ incolis diversis, p. 3 commemorat; quæ faciunt, ut nisi interpolatum hoc loco putes, difficulter mihi persuadere queam, auctorem ad *Sturlonidis* ætatem pertingere. Auctoritatem vero ejus maxime elevat, quod auctori longe certiori, OTHERO, (de quo mox), palam adverteretur.

tabantur homines linguæ non fatis periti), si multo antiquiorem esse existimemus, etjam inde famam pervenire potuisse observat, cujus jam TACITUS meminit, (de moribus Germanorum C. 45), de *Sitonum gentibus*, quibus *feminam dominari*, miro sane in feris ac bellicosis antiqui Septentrionis incolis, more ferebatur: quem locum, si *Adamo* quidem notus fuit, ad hujus conjecturam magis etiam sibi aliisque commendandam contulisse, haud absurde credas? Gente porro Sveonica, quam coloniam esse, ab Odino in septentrionem adductam vulgo existimant, antiquiores Quenos fuisse, docte ostendit, (in quibus annon veterum quoque Jotæ, tot fabulis noti, quærendi sint? aliis dispiciendum relinquimus), ac Norrlandiam, præcipuam illorum, post adventum certe Sveonum, sedem, ad systema regni Sveonici olim non pertinuisse, egregie notat (e). Cujus autem generis fuisse putet, non fatis liquide vir illustris explicuit; nisi quod ad illam rationem inclinare videtur, qua stirpis fuisse Fennicæ creduntur, atque no-

A 3

stros

(e) Unde tamen nimis cupide Cel. SCHÖNING plurimam ejus partem ad Norvegos olim pertinuisse, concludere videtur. Cfr. EJUSD. *Forsøg til de Nordiske Landes, særdeles Norges, Gamle Geographie*, §. 11, 12, 43-46. Quæ de perpetuis Quenorum, (hanc regionem habitantium, quos male Vir Doctissimus in Finlandiam ablegat, & vehementer affligit), cum Norvegis bellis narrat OTHERUS, (loco mox adducendo), fatis ostendunt, Norvegorum imperio hæc provincias olim non fuisse subjectas.

stros Finlandos propiore etiam quam Lappos cognatione contingere putantur (f). Quod cum minus probabile nobis videretur, qui tanti Viri auctoritatem maximi cæterum facimus, nonnullaque alia haberemus, quæ specilegii instar ad præclaram ejus de priscorum Quenorum rebus disquisitionem afferri posse existimaremus; hanc eligere materiam placuit, in qua explicanda, specimen aliquod industriæ edituri, vires juveniles experiremur: quem nostrum conatum ut L. B. benigne interpretetur, & ingenii doctrinæque inopiam studio patriam colendi illustrandique Historiam condonet, qua par est observantia rogamus.

§. II.

Præcipuum de Quenis antiquis scriptorem, quo si careremus, nulla superesset spes lucis rebus illorum adfundendæ, AELFREDUM esse, magnum olim Anglorum Regem; apud omnes constat, nisi in hac materia plane hospites. Qui laudatissimus Princeps, exceptam ex ore OTHERI, viri Norvegi præcipui, de situ patriæ suæ vicinarumque regionum narrationem quantitatis pretii, (*Periplum OTHERI* appellare moris est) præfationi *Historiæ Orofi*, in linguam Anglo-Saxonicam a se conversæ, inseruit. Egregium hoc antiquitatis monumentum, typis expressum ubi legi possit, l. c. §. VI, p. 9, Generos. IHRE significat; supplendus
ex

(f) *Diff. laudatæ* §. IX, XVI,

ex præclara quam exhibet hujus rei notitia Ampl. LANGEBEK in laudatissimo opere *Scriptor. Rerum Danicarum mediæ ævi*, T. II, p. 106. sq. (a): ubi ipse deinde *Periplus*, accurate (quantum sine membranis fieri potuit) editus notisque doctissimis illustratus, habetur. Accuratiorem adhuc textum exhiberi, in editione versionis *Orosii* Anglo-Saxonicæ a R. *Ælfredo* confectæ, quam Dn. DAINES BARRINGTON Londini emisit a. 1773, 8:o, docet Cel. JOH. REINH. FORSTER, (*Geschichte der Entdeckungen und Schiffarten im Norden*, II Abschn. p. 73, not.), annotationibus etiam ac mappa adjecta Geographica, (ejusdem *Forsteri* diligentia elaboratis), ad calcem subjunctis; quas tamen typis non diligentissime esse exscriptas, idem queritur. Eandem porro textum *Peripli Barringtonum* in scripto suo *Miscellanies* dicto, a. 1781 (in 4:o) edito, *Forsteri* tamen annotationibus omissis repetiisse, non sine acerba reprehensione addit: quem utrumque Angli librum consulendi, dolemus nobis hactenus defuisse oportunitatem. *Ælfredi* itaque locum, in quantum Quenos attingit, qualis apud *Langebekium* legitur, adjuncta etiam interpretatione, apponimus:

"Don-

(a) Cfr. etiam Göttingische Anzeigen von gelehrten Sachen, 1765, 78 Stück, ubi Cel. MURRAYI de *Periplo hoc Othberi &c.* Dissertatio recensetur.

<p>"Donne is to gemnes thæm lande sudveardum, on odre healfæ thæs mores, Sveoland, [oth thæt land nordveard]. And to emnes*) thæm land nordeveardum, Cvena land. Da Cvenas hergiad hvilum on tha Nordmen ofer done mor, hvilum tha Nordmen on hy. And thær sint svide micle meras fersce geond tha moras. And berad tha Cvenas hyra scyppu ofer land on tha meras, and thanon hergiad on tha Northmen. Hy habbad svide lytle scyppa and svide leohte.</p>	<p><i>Ex adverso illi regioni (Norvegiæ) ad austrum, ex altera parte montium, sita est Svecia [ad illam usque regionem septentrionem versus]. Et ex adverso illi regioni ad septentrionem, Qvenlandia. Queni interdum deprædantur Normannos trans illos montes, interdum Normanni viticissim eos. Multi autem sunt lacus falsedinis expertes inter montes. Quamobrem Queni portant navigia sua in hos lacus, & ita despoliant Normannos. Habent valde parva navigia & valde levia.</i></p>
---	--

Cujus de gente illa testimoniis ut sensus verus percipiatur, primum vocabula nonnulla interpretanda sunt. *More*, Oxonienses qui *OTHERI* hunc *Periplum*, *JOH. SPELMANNI vitæ Regis Ælfredi* a se editæ (b) adjunxerunt, verterunt *montes*, jugum sc. intelligentes quod Norvegiam a Svecia separat. *FORSTERUS* autem (l. c. p. 90) *Moor*, (Germ. & Angl.) interpretatur ein schwarzes torfichtes Bruchland, *terras palustres desertas*, ac culturam *agere admittentes*. Prior

(*) An *gemnes*?

(b) Oxonii 1678. Fol.

explicatio longe magis placet; quia non est verisimile *O-therum*, situs locorum haud ignarum, Alpium oblitum inter utrumque regnum mediarum, paludes multo minus memorabiles, patriæ suæ fines constituiffe. Deinde *Mor* apud Anglo-Saxones *montem* significasse, ex JUNII *Ety-mologico Anglic. voc. More* discere licet (c); a qua significatione, quam contextus aperte poscit, (*Langeb. p. 125*) cur abiret, nullam Cel. FORSTERUS idoneam attulit causam. Dubium itaque non est, quin Alpes, quæ Norvegiæ partem australiorem a Svecia, eadem septentrionaliorem a Quenlandia olim separaverint; adeoque hæc Svecis ad septentrionem, Norvegis ad orientem sita fuerit: unde Norrlandiam fuisse hodiernam, luce radiat manifesta. Verba autem interposita *oth thät land nordveard*, (quæ Oxonienses in versione latina, a posterioribus editori- bus repetita, omiserunt,) plus facessunt negotii. Nisi enim temere interpolata esse judicare malis: aut divisione verborum, qualem (LANGEBEKIO auctore) dedimus, retenta, interpretari oportet *ad austrum ex altera parte montium sita est Svecia, extendens se usque ad illam regionem (Norvegiam?) versus septentrionem*, (confinis, in septentrionali sua parte, Norvegiæ), tautologia satis inepta; aut sic interpungendum est,

B on

(c) Cfr. etjam IHRE *Glossar. Sviogoth. voc. MOR, saltus, silva densior*; ac Eundem in *Præf. Lexico Lapponico Dnn. LINDAHL, & ÖHRLING præmissæ p. XXI*; nec non cit. *Lexicon in voc. Muor. l. Muora.*

*on odre healfse thæs mores, Sveoland. Oth thæt land nordveard, and to gemnes thæm land nordveardum, Cuenland. Hoc est: ex altera parte montium Svecia. Illi regioni (Norvegiæ? vel num Sveciam hic intelligere licet, & vertere cui terræ?) ad septentrionem, & ex adverso septentrionali parti ejusdem (dictæ) regionis (sc. ex altera parte alpium) sita est Quenlandia. Sveciæ sane ad septentrionem sitam fuisse Quenlandiam, quomodo-
 cunque verba interpreteris, manifestum est; sed nec absurde, Norvegiæ magnæ parti, (Finmarkia sc. plane, ut decet, exclusa) ad septentrionem, partem Quenlandiæ antiquæ collocatam fuisse, videatur? Impeditiorem tamen sic quoque evadere orationis structuram nemo non sentit; quæ, ejectis prorsus verbis *oth thæt land nordveard*, longe fluat facilior.*

Lacus autem haud paucos inter alpes nostras a Norvegiæ parte, (nam esse de ea sermonem facile patet) reperiri, in quos lembos suos Queni, Normannos despoliaturi, transportare potuerint, certum est: quales ex. gr. sunt *Miors, Sæla, Snasa etc.*

In Finlandia igitur nostra ne Quenorum sedes quærantur, hoc OTHERI testimonium aperte prohibet: quam nonnisi Alpibus objectis a Norvegia separari, ut quam mitissime dicam, mira assertio fuerit. Præclare Generos. IHRE: Porro autem, inquit, exercita mutua latrocinia, viciniam manifesto arguunt: quumque
 præ-

*præter jugum montium non nisi lacus, salsedinis exper-
tes, Norvegos & Quenos determinare narret (OTHE-
RUS), indicio hoc est, trans mare Balthicum (Sinum Bot-
nicum) eos non advenisse; quod idem confirmant porta-
tilia eorum navigiola, in quibus spatiosiori æquori sese
haud commissuri fuissent. (Diss. laudatæ §. VI, p. 8 sq.).*
Ac ubi revocamus in memoriam, OTHERI tempore,
Norvegorum neminem ultra *Halogalandiam*, (Helge-
land hodie dictam) septentrionem versus sedem fixisse,
(quod aperte ipse asserit; vid. LANGEBEK l. c. p. 108 &
113, not. (b) & (y)): hodiernam imprimis *Helsingi-*
am, *Jämtiam*, *Medelpadiam*, nec non *Angerman-*
niam & *Vestrobotniam*, a Quenis fuisse habitatam,
statuamus necesse est.

§. III.

Utrum ad opposita quoque Sinus Botnici littora
(hodiernam *Ostrobotniam*) Queni sedes suas exten-
derint, quod Nobil. IHRE, (ut *Torfæi* inprimis aliorum-
que hypothefibus satisfieret), negare ausus non fuit;
nobis quidem parum constat. Reliquam certe *Finlan-*
diam attigisse, nullis probabile reddi potest argumen-
tis. Si veterum *Helsingorum*, quod infra evincere co-
nabimur, Queni fuerunt majores, ad *Uloënsen* usque
lacum atque fluvium limites eorum olim pertinuisse,
a veritate non abhorret: quibus suam regionem

a Finlandia distingui, Helsingi quondam afferuerunt (a). Australioris vero Ostrobotniæ fuisse dominos, vix credas. Suam de sedibus Quenorum ad orientem Sinus Botnici collocandis opinionem, TORFÆUS Narrationum (Sagor) quarundam Islandicarum auctoritati superstruxit: quarum vero in rebus Geographicis, quoties regiones longinquoeres attingunt, quam sit vacillans in universum fides, & quo in primis loco ubi certioribus monumentis repugnant, haberi debeat, satis jam constat. Ac ipsa illa expeditionum contra *Kyrialos* seu *Carelos*, in favorem FAREVIDI Quenlandiæ Regis (circa a. 877?) a Norvegis susceptarum descriptio, quam exhibet TORFÆUS (b), suspicionem auget nostram. Narratur enim, Norvegos ex Quenlandia in Careliam moturos, *montem conscendisse*, qui utramque scilicet regionem dirimeret; quale jugum, singularis quidem altitudinis, aut quod conscendentibus laborem

---

(a) Vid. PERINGSKÖLD *Monument. Upland.* per Thiund, p. 3 sqq. & *Monum. Ullerak.* p. 150.

(b) *Hist. Rer. Norvegicar.* P. II, L. I, C. 17, p. 32. "Ubi in Quenlandiam ventum est, exercitum instruunt. -- *Conscenso monte in Kyrialos*, qui prius Quenos impugnarunt, inciderunt." Et C. 18, p. 34. "Eodem tempore Thorsolfus centum comitibus in Quenlandiam ad Regem Farevidum profectus est. Ibi communibus viribus — *monte conscenso in Kiriariam* infusi, eas territorii partes pagosque diripuerunt, quæ minus populosæ ad resistendum inhabiles videbantur."

rem facessat, ex Ostrobotnia in Careliam tendentibus nullam occurrere novimus. Crederes Auctorem narrationis, *Quenos* a boreali, *Kyrialos* ab australi Alpium Norvegicarum latere collocasse, aut Alpes quas Norvegiam a Quenlandia discriminare audiverat, inter hanc & Careliam, præ ignorantia veri situs locorum transposuisse, nisi adjiceret: *Aucti spoliis haud exiguis Farevidus & Thorolfus* (Norvegorum Præfectus) *in Queniam redeunt. Mox Thorolfus, firmata cum Queno amicitia in montem* (Alpes Norveg.) *se recepit, provectusque ad Sinum Veffisen &c.* Novis igitur alpibus, Norvegicarum similibus, inter fines Careliæ atque Quenlandiæ (quam sic ubi quæras incertissimus fias) liberaliter donasse, aut Careliam in ora Oceani Glacialis & Carelstrandia peninsula (ut eam ex Helgelandia adituris alpes Norvegicæ bis essent superandæ) collocasse, videtur: quam posteriorem si adoptemus rationem, nostræ de situ Quenlandiæ non adversabitur sententiæ. Cæterum Carelos terras inter Sinum Fennicum & Mare Album porrectas, utrique mari conterminos occupasse, in confesso est; nec mirum igitur videri debet, si in utriusque vicinia littoris occurrant. Quin sinus etjam Botnici littora, per lacus ditionis Cajaneburgensis & fluvium Uloënssem descendentes, nonnunquam adiisse, creditu haud est difficile; si testimonia modo idonea tali faveant conjecturæ.

§. IV.

Firmamentum eidem, de patria Quenorum in Ostrobotnia maxime ponenda opinioni, summis Viris adoptatæ, a cognatione porro nominis vetustæ hujus gentis *Queni* sive *Quæni*, & *Kainu*, qua appellatione Carelii atque Savones Ostrobotniam adhuc significare solent (a), & unde *Cajana* & *Cajania* derivata sint, quæri videas. Quod sane argumentum veri specie non omnino caret; cuique accedit, quod observante Nobil. IHRE, *Norrvegi hodieque Quenorum nomine illos Lappmarkiæ incolas appellant, qui Fennicæ originis sunt, Finlandorumque lingua utuntur. Hi autem, addit, non tantum sermone a reliqua Lapponum gente dignoscuntur, sed etjam faciei colore minus fusco, nec non statura proceriore; ut adeo diversæ originis populos esse, abunde pateat (b).* Ac fatendum est, admodum videri proba-

---

(a) *Cainunen* nempe, & *Cainulainen*, his est Ostrobotnien-
sis; *Cainu* vel *Cainunmaa* Ostrobotnia.

(b) Dist. laudatæ §. IX. p. 11. Non hos solum, sed omnes omnino Finlandos a Norvegis *Quæner* salutari, dicit *Henr. Ganander, Gramm. Lapon. præf. p. 3. Adjiciam, inquit, & illud, Norvegos ex adverso habitantes, vocem Lappo non agnoscere, sed quos alii Lappones, illi Finnar, contra aliorum Finnar, Qwåner salutare solent!* Nempe alios non norunt *Fennos* (præter *Carelos*, quos distincto nomine *Rhyialer* vocarunt) quam *Botnienses*. Quomodo nostri *Fenni* omnes Germanos *Sæ*

babile, Fennicæ profapiae hos Lappmarkiæ incolas, ab Ostrobotniensibus ac Westrobotniæ illarum paroeciarum hominibus qui Fennico utentes sermone, cum vicinis Ostrobotniensibus stirpem produnt communem, maximam partem genus suum ducere: quorum hodieque nonnulli, inopia & errore ducti, in Lappmarkiam migrare solent, piscatu in primis vitam ibi sustentaturi. Quin moris esse Norvegis, ut Ostrobotnienses etiam Quænorum nomine comprehendant, vel inde patet, quod & illos ipsos **Ost-Öwäner**, & terram cum eorum tum vicinorum Westrobotniensium (quos igitur **Wäst-Öwäner** vocari credas?) **Öwäneland**, diserte appellari, deprehendimus (c).

Sed

---

yalaisset, a littoris sibi proximi & solius olim noti incolis Saxonibus, hodieque appellant. *Finnorum* autem nomen *Lappis* solis recte tribuunt: quibus, ut vel ex OTHERI periplo patet, proprium fuit; nostris popularibus, hodiernis Finlandiæ incolis, postea temere tributum. *Lapponum* seu *Lapporum* nomen recentius, ex magiæ crimine, ut videtur iis, objecto ortum, genti tamen adhæsit. Cfr. IHRE *Glosf.* voc. *Lapp.*

(c) Vid. ex. gr. Excerpta quæ ex libro Ms. "*Sporrings Relation, angående Finmarken*", leguntur in HANS HAMMONDS *Nordiske Missions-Historia*, (Kiöbenh. 1787, 8:0), p. 908 sq. Item ISAACI OLAF F. scriptum *de finibus Finmarkiæ Norvegicæ*, insertum ibid. p. 923. & 927. Illi autem Queni quinam fuerint, quos circa a. 1271, regnante *Magno Hakonis F. (Sagabåter)*, una cum *Kyrialis*,

Sed hæc tamen omnia, ad Quenos veteres Fennicæ stirpi asserendos non valere, existimamus. Primum enim Ostrobotnienfes boreales, quibus ac suæ terræ, præcipue nomina *Kainulainen* & *Kainu Savones* ac Carelii tribuunt, (parum commercii cum australibus Ostrobotnienfibus, minus hinc sibi cognitis, olim habentes), ipsi hanc appellationem a se removent (d), atque ad Vestrobotniæ incolas transferunt; illos quidem maxime, (Tornoënfes &c.) qui Fennice loquuntur, sed eisdem etiam sibi proxime finitimos. Itaque colligi vel hinc posse videtur, veras Quenorum sedes in occidentali Sinus Botnici littore olim fuisse; qui ad orientem fines suos extensuri in Carelios inciderint, occidentem versus atque Botnici littoris viciniam limites suos pariter proferentibus. Unde reliqui Carelii & Savones, pristinas sedes servantes, Quenorum appellationem obvio sibi ab occidente proximo populo peregrino propriam, huic quidem primum, sed deinde hoc sensim remoto, terræ ejusdem

---

in *Halogiam* *infusos*, *crudeliter sæviisse* commemorat TOREÆUS (l. c. P. IV, L. V, C. 6, p. 352); eo difficilius dictu est, quoniam non additur utrum maritimo an terrestri itinere irruerint? Fieri potuit, ut *Careliis* qui ad Sinus Botnici littora penetraverant in societatem adscitis, Norlandiæ incolæ, alpihus superatis, veteri more in Norvegos hanc expeditionem fecerint?

(d) Idque jure, ut putamus, optimo; partim enim Carelicæ partim Tavasticæ originem stirpi debere, non contemnendis probare licet argumentis.

dem novis habitatoribus, (*communi licet secum stirpe oriundis*) solenni errore (*e*) indidisse: quam ad suos hi similiter ab eadem plaga vicinos, applicuerunt. Nec aliam causam Norvegos seduxisse, credere licet, ut Finlandis nostris ex altera parte Alpium Finmarkicarum sibi imminentibus, nomen darent Quenorum, quod ad alios homines, ac maxime Alpium Norvegiæ Australioris accolas transmontanos, olim pertinuerat. Cujusmodi confusione vel auctorem commemoratarum a nobis supra *Originum Norvegiarum*, vel plenioris *Historiæ R. Olai Tryggonis* F. (*f*) non vacasse, putamus, a multis deinde aliis hinc hausta. Quid? quod a Lapponibus hanc appellationem omnino ortam fuisse atque ad Norvegos propagatam, valde probabile videtur. In Lapponica autem lingua adeo non ad homines Fennicæ stirpis designandos pertinet, (quos *Suomalats*, vero atque domestico gentis nomine, Lappi appellant), ut commune contra Svecorum atque Norvegorum genus significet. Apprime ad rem nostram facit disputatio Doctissimorum Auctorum egregii *Lexici Lapponici*, (cura & impensis Illustriss. Regiæ in *Ecclesiis Lapponicas Directionis*, non ita pridem editi, Stockh. 1780, C 40),

(*e*) Sic ad *Franco*s nomen *Gallorum*, ad *Anglos Britannorum* sive *Brittorum* transit &c.

(*f*) Vid. T. I. p. 215. T. II. p. 140.

4:0), voc. *Kainolats* ita scribentium: "*Kainolats, Kainahaljo, ita Lappones Svecos & Norvegos appellant. Kainahalja, femina Svecica aut Norvegica. --- Videtur a Fennica ortum esse voce Cainho, Helsingus sive Svecus (g); unde Cainho Kylä, vicus quidam ad Tornam urbem, Helsingbyn.*" Quæ verba non uno nomine & lucem & firmamentum supra observatis afferunt.

S. V.

Nihil quidem vel de lingua vel de moribus Quenorum OTHERUS commemorat, quod hanc de genere stirpeque illorum controversiam dirimat. A *Finnis* tamen (s. Laponibus) non minus quam a *Nordmannis* (Norvegis) aperte distingvit; ac ne conjectando quidem, quod de *Biarmiis* fecisse videmus (a), Finnicis adjunxit nationibus. Quod ab ADAMI Bremensis de Fennis, Helsingiæ quondam incolis, hario-
latione petitur argumentum, haud moramur: cui & pa-
rum

(g) Illud nobis quidem vocabulum Fennicum ignotum est. Videtur autem *Kainu & Kainulainen*, quod nuper indicavimus, ad antiquam *Quenorum* gentem designandam proprie olim pertinuisse, (a Lappis etiam ad Fennos vicinos propagatum); atque hinc a Fennis Westrobotnensisibus ad *Svecos*, ac maxime *Helsingos*, veterum Quenorum progeniem, (*Norrlandos* quoscunque intellige), sibi proximos notissimosque, recte denotandos adhiberi. Quæ omnia nostram egregie firmant sententiam.

(a) LANGEBEK l. c. p. 110.

rum fidendum esse, integris rerum iudiciis facile patet (b), & si faventer velis interpretari, vicinos huic regioni Lappones animo obversatos esse, credendum est. Neque etiam ex vetustioribus Norvegorum vel Islandorum narrationibus, in stirpe cognationeque Quenorum indaganda, multum lucis atque adjuvamenti adipiscimur. Si tamen quæ de Rege eorum *Farevidr* apud TORFÆUM (l. c), & de *Miolla* Filia Regis Quenorum apud ARNGRIMUM JONÆ (*Crymogæa* p. 114) leguntur (c), certa amplecti fide licet, etiam hæc nomina, a genio linguæ Fennicæ plane abhorrentia, ad gentem Germanicæ sive Gothicæ stirpis, conjecturam animi inclinant. Minime autem Quenos in *Maris Albi* vicinia quærere, prolata jam rerum documenta permittunt; quare Cel. FORSTERI sententiam amplecti nullo modo possumus, qui Quenos cum Fennis confundens,

C 2

dens,

(b) *De Situ Daniæ &c.* c. l. p. 61. *In confinio*, inquit, *Sveonum vel Nordmannorum*, contra boream, habitant *Scritefingi*; quos ajunt cursu feras præire. *Civitas eorum maxima Helsingaland*, & *Helsingaland regio est*. Et paulo post: *Hæc (Svecia) ab occidente Gothos habet, & civitatem Scaranen, a borea Vermilanos, cum Scritefingis, quorum caput Helsingaland; ab austro longitudinem habet — Baltici maris - -: ibi est civitas magna. Ab oriente autem Ripheos montes attingit, ubi deserta ingentia, &c. Ibi sunt Amazones, ibi Cynocephali &c.* Quid mihi frugis bonæ ex his nugis exsculpes?

(c) Cfr. IHRÆ *Disf. laudatæ* §. XI. p. 12.

dens, oppido Carelorum illis assignat sedes (d). Neque rationi quam in præsidium hujus sententiæ fuæ adhibet, satis momenti inesse nobis videtur; nempe *Cven-Sæ* cujus meminit *ÆLFREDUS*, *Mare Album* interpretatus, in hujus maris vicinia *Quenos* male quærit, quos adeo manifesto in Norrlandia nostra Regius scriptor collocavit, ut *CEL. FORSTERUS* ipse, alio loco *Quenlandiam*, versus septentrionem a Sveonia sitam fuisse doceat (l. c. p. 84, cfr. & p. 85 not. 43). Quomodo igitur in Fennia quæri poterit? Nec in descriptione Albi Maris, quod sese adiisse atque cognovisse ostendit *OTHERUS*, tali illud unquam nomine appellat. Cum præterea *Germaniam*, versus septentrionem ad *Quenorum* usque hoc mare (*Cven-Sæ*) sese extendisse *Ælfredus* doceat: vel hinc manifestum fit, de *mari Baltico*, cujus utique *Queni* olim erant accolæ, ei esse sermonem, non de *Albo* illo, ad quod nemo unquam, quantum scio, *Germaniæ* fines extendit: interjecto nempe terrarum spatio non *Germanici* sed *Fennici* generis nationibus semper habitato. Nec ad rem facit, quod *Quenorum* illud mare *Oceanum* (*Garfecg*) *Ælfredo* appellari observat: nam sæpe & alios veteres similem de hoc mari opinionem fovisse, notum est.

(d) Vid. l. c. p. 75, not. (4); & adjecta libro suo *Mappa Geographica*.

